

23
TERM OF
OFFICE 25

Oliver Röpke

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee President

STAND UP FOR DEMOCRACY SPEAK UP FOR EUROPE

2023/2025 MANIFEST

Euroopa Majandus- ja
Sotsiaalkomitee

Sisukord

DEMOKRAATIA EEST SEISMINE Kodus	4
Kodanike lähendamine	4
Euroopa Parlamendi valimiste edukuse tagamine	5
Põhiväärtuste ja õigusriigi põhimõtete edendamine	5
DEMOKRAATIA EEST SEISMINE Välismaal	6
Kodanikuühiskonna värv demokraatia ja heaolu juurde	6
ELi leebe diplomaatia toetamine tugevate ja vastupanuvõimeliste kodanikuühiskondade nimel	6
EUROOPA EEST KÕNELEMINE Esinduslikum hää!	7
Uue põlvkonna foorum	7
Võrdsem foorum	8
EUROOPA EEST KÕNELEMINE Tugev ja sisuline hää!	9
Väljaspool oma seinu kuuldavaks saanud institutsioon	9
Tõendus põhine ja tulevikku suunatud institutsioon	10
EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE PRESIDENT OLIVER RÖPKE	
ELi sotsiaalmeetmete kava edendamine ja jätkusuutliku konkurentsivõime tagamine 21. sajandil	11
ELi sotsiaalmeetmete kava edasiarendamine	11
Jätkusuutliku konkurentsivõime tagamine 21. sajandil	12
VALITUD POLIITILISED PRIORITEEDID SEKRETARIAADILT SAADUD TEABE PÕHJAL	13
Kestliku arengu eesmärkide kiirem saavutamine	13
Noorte kaasamine kliima ja kestlikkuse valdkonnas	13
Ringmajandus	13
Euroopa tööstuse roheüleminek	14
Ulatuslikud jõupingutused Euroopa tööstuse digiüleminekuks	14
Ülemaailmse konkurentsivõime ja ELi tööstuse avatud strateegilise autonoomia suurendamine	14
Vastupanuvõimelise ELi majanduse reformid	15
Kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu loomise lõpuleviimine	15
Tulevikuprobleemidega toimetulekuks sobiv mitmeaastane finantsraamistik, sealhulgas tugev ühtekuuluvuspoliitika	15
Majanduslik ja sotsiaalne taastumine pandeemia ja Venemaa agressioonisõja mõjust Ukrainas vastu ning sellest tulenev energiahindade ja elukalliduse tõus	16
Põhiõigused ja õigusriik	16
Ränne	16
Turvaline ja stabiilne naabruskond	16
Koostöö partneritega inimõigusi austavate õiglaste ühiskondade nimel	17
Kõigi jaoks kasuliku kestliku kaubanduse edendamine	17
Uuringud ja poliitika hinnangud: kuidas muuta komitee nõuandetegevus tõendus põhisemaks?	17
Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine ja kliimaneutraalsusele kiire ülemineku toetamine	18
Ettevõtluse toetamine kõigis selle vormides: VKEd ja sotsiaalsed ettevõtted	19
Tarbijate mõjuvõimu suurendamine rohe- ja digipöördeks	19
Lisaks energiakriisile: säästva, õiglase ja strateegilise energiajulgeoleku saavutamine	19
Eluasemepoliitika panus majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse	20
Transpordi keskkonnahoidlikumaks muutmine: kasutajate, kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vajaduste rahuldamine	20

Vabadus, demokraatia, inimõigused ja õigusriik kuuluvad Euroopa Liidu põhiväärtuste hulka. Need on sätestatud Euroopa Liidu aluslepingutes ja on ELi identiteedi keskmeks.

Siiski on need väärtused sattunud viimastel aastatel suure surve alla. Euroopa on seisnud silmitsi enneolematu kriisiga, mis võimendas sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust ning seadis kahtluse alla ELi kodanike usalduse demokraatlike institutsioonide vastu. Meie Euroopa väärtusi ei saa pidada enesestmõistetavaks.

Neil keerulistel aegadel on kodanikuühiskonna toetus demokraatliku vastupanuvõime suurendamisel ja Euroopa tuleviku kujundamisel Euroopa kodanike hääle kuuldavaks tegemiseks otsustava tähtsusega. Samal ajal vajab kodanikuühiskond ise suuremat kaitset. Kodanikuühiskonna tegutsemisruum aheneb üha enam, piirates kodanikuühiskonna organisatsioonide suutlikkust teha õiguspärasest tööst ELis ja mujal maailmas.

Kogu järgmise ametiaja jooksul tugevdame Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitees oma ainulaadset positsiooni kodanike, kodanikuühiskonna ning ELi institutsioonide vahelise värvana, tegutsedes ausa ja kaasava arutelu tõelise platvormina.

Tagame, et meie maja uksed on avatud faktidel põhinevale ja sisulisele demokraatlikule dialoogile, mis hõlmab paljusid erinevaid sotsiaalseid, majanduslikke, poliitilisi, kultuurilisi ja institutsioonilisi osalejaid. Oma otsuste tegemisel püüame saavutada teadlikke kompromisse, mis tugevdavad meie komitee positsiooni ja annavad olulise panuse ELi poliitikasse.

Sedatehes aitame koos oma institutsiooniliste ja kodanikuühiskonna partneritega oluliselt kaasa vastupanuvõimelisema, kaasavama ning demokraatlikuma ELi loomisele, mis inspireerib meie lähedal ja kaugemal asuvaid naaberriike.

Keskendudes nendele uutele prioriteetidele, **jätkab komitee täiehooga tööd, et tagada sotsiaalne, majanduslik ja keskkonnavalne areng kõigi eurooplaste jaoks**, panustades järjepidevalt Euroopa Komisjoni tööprogrammi ning tehes tõhusat koostööd Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkoguga.

Vastvalitud presidendina tahan keskenduda järgmistele sammastele:

- **demokraatia eest seismine kodus**, edendades põhiväärtusi ja õigusriigi põhimõtteid, tuues kodanikud meie komiteele lähemale, toetades esindus- ja otsedemokraatiat ning tagades komitee panuse Euroopa Parlamendi valimiste õnnestumisse;
- **demokraatia eest seismine välismaal**, luues tõelise kodanikuühiskonna värava meie naabritele ja partneritele demokraatia ning heaolu saavutamiseks ja toetades tugevaid ning vastupanuvõimelisi ELi kodanikuühiskondi;
- **Euroopa eest kõnelemine, muutes komitee esinduslikumaks**, kaasates oma töösse uusi põlvkondi ja ühiskonna alaesindatud liikmeid;
- **Euroopa eest kõnelemine**, tugevdades meie sihtrühmadele ja tulevikku suunatud töö kvaliteeti, keskendudes eelkõige tulevikusuundadele ning Euroopa tuleviku konverentsi soovitudele, tagamaks, et komitee jääb meie Euroopa demokraatias valjuks ja oluliseks hääleks.

DEMOKRAATIA EEST SEISMINE

Kodus

Kodanike lähendamine

Alates komitee loomisest 1957. aastal on komitee olnud osalusdemokraatia tugisammas ning pakkunud kodanikele ja sidusrühmadele platvormi, et nad saaksid avaldada oma arvamust ELi otsustusprotsessis. Euroopa tuleviku konverentsil arutati peamiselt osalus- ja arutleva demokraatia üle ning kodanikud väljendasid soovi avaldada struktuurset mõju ELi iga-aastasele tööprogrammile ja poliitilistele prioriteetidele ning selle kohta, et komiteel võiks olla selles oluline roll.

Kodanikuühiskonna roll hästi toimiva demokraatia säilitamisel on äärmiselt oluline. Osalusdemokraatia mitte ainult ei täienda esindusdemokraatiat, vaid on ka selle oluline element.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- ***algatada enne 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi osaluspõhised komitee kodanike paneelarutelud, mis annavad panuse kõigi komitee sektsioonide horisontaalsesse resolutsiooni, milles esitatakse komitee peamised nõudmised uuele Euroopa Parlamendile ja uuele Euroopa Komisjonile („Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 2024. aasta valimismanifest“);***
- ***panna aluse kodanike paneelarutelude korrapärasele kasutamisele komitee igapäevatoos ka pärast 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi;***
- ***elavdada komitee aktiivset osalemist Euroopa kodanikualgatuses, mis on edukas vahend kodanike kaasamiseks ELi otsustusprotsessi ja anda neile demokraatlik võimalus mõjutada ELi õigusakte.***

Osalusdemokraatia toetab esindusdemokraatiat (Euroopa Parlament ja riikide parlamendid) ning otsedemokraatiat (Euroopa kodanikualgatus). Oma ametiaja jooksul kavatsen tugevdada komitee positsiooni selliselt, et see oleks tuleviku suunatud tõeliselt kõikehõlmav platvorm.

Euroopa Parlamendi valimiste edukuse tagamine

Komitee uus mandaat sillutab teed ühele Euroopa demokraatia nurgakivile: Euroopa Parlamendi valimistele. Valimised tähistavad otsustavat demokraatlikku hetke, mille päevakorras on oluliseimad Euroopa küsimused, nagu Euroopa roheline kokkulepe, äärmusluse ja populismi esilekerkimine, õigusriik, majanduse juhtimise tulevik kasvava ebavõrdsuse tõttu ja geopoliitilisest ebakindlusest tulenevad probleemid.

Ilma õigete kaitsemeetmete ja meetmeteta võiksid need valimised luua viljaka pinnase väärinfo, propaganda ning küberrünnete levikuks, millega püütakse mõjutada kodanike hääli ja destabiliseerida meie demokraatlikke protsesse. Desinformatsiooni vastu võitlemisega seotud korralduslikke probleeme on palju ja need hõlmavad mitmeid osalejaid, sealhulgas kodanikuühiskonda. Euroopa tuleviku konverentsi järelused, mille käigus kodanikud töötasid soovitud, annavad komiteele ka õigusliku aluse võtta nende valimiste eel aktiivne roll peamise partnerina.

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee **vastvalitud presidendina** kavatsen:*

- *tagada meie komitee ja kodanikuühiskonna jõulise osalemise institutsioonidevahelistes tegevustes ja kampaaniates, et suurendada valimisaktiivsust enne 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimisi;*
- *toetada kodanikuühiskonna organisatsioone nende võitluses demokraatia kaitsmise, desinformatsiooni ja varjatud välismõju vastu, toetades komisjoni demokraatia kaitse paketi rakendamist enne Euroopa Parlamendi valimisi ja võtta selleks vajalikke samme;*
- *toetada Euroopa Komisjoni väga suurte digiplatvormide järelevalves, et leevendada demokraatlike ja valimisprotsesside süsteemseid riske.*

Põhiväärtuste ja õigusriigi põhimõtete edendamine

Kodanikuühiskonna esindajad riiklikul tasandil nõuavad ELilt jõulisi meetmeid seoses põhiväärtuste ja õigusriigi põhimõtetega. Nad soovivad, et EL toetaks kodanikuühiskonna rolli demokraatliku järelevalvajana ja julgustaks ametiasutusi tegutsema, et tõsta oma standardeid kodanikuühiskonna tegutsemisruumi, rahastamise, väljendusvabaduse, meediavabaduse, ajakirjanike ning õiguste kaitsjate vastu suunatud kuritahtlike kohtuvaidluste ja mittediskrimineerimisega seotud kvaliteetsete raamistike osas.

Kavatsen kogu uue ametiaja jooksul järjepidevalt edendada demokraatiat, põhiõigusi ja õigusriigi põhimõtteid kui kõigi tegevuste juhtpõhimõtteid. See puudutab komitee tööd, suhtlust Euroopa institutsioonide ja kodanikuühiskonnaga, rahvusvahelisi suhteid, aga ka kõiki meie poliitilisi algatusi, üritusi ja väljaandeid. Kodanikuühiskonna tegutsemisruumi vähenemine tähendab demokraatia vähenemist ja me ei saa seda lubada.

*Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee **vastvalitud presidendina** kavatsen:*

- *toetada Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtete töörühma uuendatud ja jõulisi volitusi, et suurendada üldsuse teadlikkust töörühma tehtud olulisest tööst ja tugevdada kodanikuühiskonna järelevalverolli;*
- *edendada komitee kodanikuühiskonna tervisekontrolli, et aktiivselt jälgida kodanikuühiskonda mõjutavat arengut ELi liikmesriikides ja kandidaatriikides.*

DEMOKRAATIA EEST SEISMINE

Välismaal

Kodanikuühiskonna värav demokraatia ja heaolu juurde

Euroopa Liidu tulevik on tihedalt seotud meie idapartnerluse ja Lääne-Balkani naabrite stabiilsuse ning heaoluga. Me jätkame nende rahu, stabiilsuse ja integratsiooni edendamist.

Arvestades Venemaa jätkuvat survet Ukrainale, Moldovale, Gruusiale ja teistele riikidele, kavatsen tugevdada meie partnerlusi ning edendada meie kodanikuühiskonna suuremat omavahelist ühendamist, mis on demokraatia süda.

Tegutsedes tõelise kodanikuühiskonna väravana nende riikide jaoks, toetab komitee neid ja julgustab neid võitlema vabaduse, demokraatia ning tihedama integratsiooni eest. Pakume neile laienemisprotsessi raames vajalikku toetust, et nad ajakohastaksid oma sotsiaal-majanduslikke ja demokraatlikke süsteeme, et saavutada ELi standardid, mis põhinevad ühtsel turul, Euroopa rohelisel kokkuleppel ning Euroopa sotsiaalõiguste sambal.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- *laienemisprotsessi raames isiklikult edendada kõrgetasemelisi kontakte kandidaatriikidega, nagu Lääne-Balkani partnerid, Ukraina ja Moldova, ning edendada meie ühiste kodanikuühiskonna platvormide tööd.*
- *kaasata esimest korda ELi läbirääkijariikide kodanikuühiskonna esindajad komitee igapäevasesse nõuandvasse töösse, nimetades ametisse laienemise auliikmed, eelkõige oluliste arvamuste koostamise protsessis.*

ELi leebe diplomaatia toetamine tugevate ja vastupanuvõimeliste kodanikuühiskondade nimel

Ülemaailmne võitlus väärtuste ja sõnaliste kirjelduste üle toimub kogu maailmas, kus eri riigid ning piirkonnad võitlevad mõjuvõimu pärast. ELi jaoks on äärmiselt oluline edendada ja toetada ELi aluslepingutes sätestatud väärtusi, nii kodus kui välismaal. Komitee teeb tööd oma kodanikuühiskonna kontaktide võrgustiku loomiseks, et tugevdada oma väärtuspõhist diplomaatiat, mis hõlmab ülemaailmsel tasandil selliseid valdkondi nagu kliimamuutused, kultuur, sotsiaal- ja majandusküsimused.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- *edendada isiklikult koostööd rahvusvaheliste organisatsioonidega kõrgeimal tasandil (st Ühinenud Rahvaste Organisatsioon, Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, Maailma Kaubandusorganisatsioon);*
- *edendada väärtusi, mis loovad ELi aluse pehme jõu (kultuuri-, energia- ja kliimaküsimused, sinine diplomaatia) abil, aidates kaardistada olemasolevaid meetmeid ja algatusi, tugevdades dialoogi ning koostööd kolmandate riikide kodanikuühiskonna organisatsioonidega nendes valdkondades ja töötades välja asjaomaseid arvamusi.*

EUROOPA EEST KÕNELEMINE

Esinduslikum hääl

Komitee pakub kodanikele ja sidusrühmadele foorumit oma arvamuste avaldamiseks ELi otsustusprotsessis. Järgmisel ametiajal kavatsen tugineda meie saavutustele ja püüan laiendada komitee esinduslikkuse ulatust, laiendades meie sidusrühmade baasi ning andes uutele osalejatele võimaluse anda oma panus ELi poliitikasse.

Uue põlvkonna foorum

Tänased otsused tehakse selleks, et luua tulevastele põlvkondadele tugev ja õiglane tulevik. Sellega seoses on väga oluline, et noored saaksid avaldada arvamust nende otsuste kohta, mis neid praegu ja tulevikus mõjutavad. Neile tuleb pakkuda platvormi oma murede ja vajaduste tõstatamiseks.

Seetõttu püüan oma ametiaja jooksul kaasata noori aktiivsemalt poliitika kujundamisse neile kõige sobivamal viisil, millega kaasneb komitee ettepanekute põhjalik jälgimine ja hindamine seoses nende mõjuga noorte elule.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- **luua komitees noorte kaasamise ajutise töörühma**, millel on selge volitus jätkata Euroopa noorteaasta koordineerimisrühma alustatud tööd;
- **kasutada komitee veebilehte noorte suurema kaasamise kohta** vahendina, mille abil tutvustada ja edendada komitee ning selle liikmete võetud konkreetseid meetmeid ja tegevusi;
- **alustada koheselt ELi noortetesti rakendamist komitee arvamustes**, tehes tihedat koostööd seksioonide ja CCMLga, eesmärgiga tagada, et komitee arvamused kajastaksid noorte vaatenurki kõigis poliitikavaldkondades;
- **laiendada komitee noorte delegaatide rolli** komitee igapäevases töös, mille tõenduseks on nende edukas osalemine komitee delegatsioonis ÜRO kliimamuutuste konverentsil;
- **tugevdada komitee noortetegevust** komitee väljakujunenud kaubamärgi „Sinu Euroopa, Sinu arvamus“ all, eelkõige enne Euroopa Parlamendi valimisi 2024. aastal;
- **luua presidendi jaoks noorte nõustajate nõukogu**, mis annab praktilisi ja tulemustele suunatud soovitusi kajastades noorte aktivistide erinevaid vaatenurki, ning teeb konkreetseid ettepanekuid, pöörates erilist tähelepanu kliimamuutustele.

Võrdsem foorum

Demokraatia, õigusriigi ja põhiväärtuste eest seismine algab oma koduseinte vahel. Seepärast kahekordistab komitee oma sisereforme, et tagada suurem läbipaistvus, ausus ja õiglus.

Komitee on kindlalt vastu igasugusele diskrimineerimisele, sealhulgas soolisele diskrimineerimisele. Sooline võrdõiguslikkus ELi aluseks olevatel väärtustel ning seda tuleks edendada terviklikult ja horisontaalselt kõigil tasanditel.

Sooline võrdõiguslikkus on õiglasema ja tugevama Euroopa saavutamise eeltingimus. Komiteel on ka siin oma roll, mis algab meie eeskujust assambleena ja otsuste kaudu, mida me teeme. Seepärast on meil vaja tugevat ja selget pühendumist, et parandada komitees soolist võrdõiguslikkust.

Oma ametiaja jooksul kavatsen pidevalt edendada komitee kõigis tegevustes elukestvat soolise võrdõiguslikkuse kultuuri, mis hõlmab igale elutsükli etapile kohandatud meetmeid. Lisaks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele kogu komitee poliitilises töös tuleks tungivalt julgustada naiste juhtimist komiteesiseselt.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- ***tugevdada võrdõiguslikkuse tööühma volitusi, et tagada rakendamine, jälgida edusamme ja teha vajaduse korral ettepanekuid kohandamismeetmete kohta, et tagada eesmärkide saavutamine;***
- ***võtta järelmeetmeid seoses võrdõiguslikkuse tööühma uuringuga liikmete kaasamise, tööjaotuse ja heaolu kohta ning teha vajaduse korral ettepanekuid meetmete kohta, mis parandaksid soolist tasakaalu komitees;***
- ***edendada strateegilist koostööd Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkoguga, et süvalaiendada soolist võrdõiguslikkust kõigis asjakohastes ELi poliitikavaldkondades;***
- ***korraldada ümarlaudu, et süvalaiendada soolist võrdõiguslikkust komitee kogu poliitilises töös ja tegevuses;***
- ***toetada struktuurseid lahendusi, et suurendada naiste esindatust kõigis komitee asutustes ja jälgida hoolikalt edusamme korrapäraste aruannete kaudu;***
- ***suurendada komitee töö läbipaistvust, tagada struktuurne osalemine ELi läbipaistvusregistris ja toetada ELi eetikaorganit.***

EUROOPA EEST KÕNELEMINE

Tugev ja sisuline hääl

Väljaspool oma seinu kuuldavaks saanud institutsioon

Paljude sidusrühmade osalusel tugevdab komitee oma ülesannet ELi institutsioonide nõuandva organina ning sidusrühmade ja kodanike esinduslikuma kanalina. Sellega seoses tuleb komitee tööst ja prioriteetidest välismaailma selgelt teavitada. Põhjaliku institutsioonilise reformi eesmärk on muuta komitee hääl tugevamaks ja paremini kuuldavaks. Ametiaja jooksul toetan uut lähenemisviisi komitee tööle, et võimaldada ELi institutsioonide ja sidusrühmade järjepidevat teavitamist: selgemad sõnumid edastatakse arvamuste ajakohastatud vormis, mis võimaldab teha otseselt kindlaks olulised järeldused ja soovitused.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- *edendada mõjuvat ja tõhusat osalemist sotsiaalmeedias ning uuendada põhjalikult komitee veebisaiti, et paremini tutvustada meie tegevust, üritusi ja dokumente.*
- *Tagada institutsioonidele ja sidusrühmadele suunatud komitee soovitude aktiivne edendamine ja tõhustatud järelmeetmed tugeva koostöö loomise kaudu kõigil tasanditel.*
- *Rakendada uut arvamuste vormi, et kodanikuühiskonna soovitusi oleks võimalik selgelt määratleda.*
- *Avada IT-vahend NaviGate, et tutvustada komitee tööd ja selle arvamusi eri etappides kõigile sidusrühmadele.*

Töenduspõhine ja tulevikku suunatud institutsioon

Euroopa organiseeritud kodanikuühiskonna kojana on komitee parim koht, kus tõstatada kodanike muresid, probleeme ja raskusi ning neid ennetada. Seetõttu on vaja töenduspõhist ja tulevikku suunatud lähenemisviisi komitee tööle, et anda parim võimalik panus ELi institutsioonide poliitilisse tegevuskavasse. Komitee võiks seega etendada olulist rolli meie aja erinevate üleminekuprotsesside väljavaadete kajastajana.

Muutuva ajaga kohanemine nõuab aluslepingus sätestatud komitee nõuandvate volituste parimat ärakasutamist, määrares ennetavalt kindlaks megatrendid ja tõlgendades neid, leides lünki õigusaktides, töötades välja ettepanekuid ulatuslike tegevuskavade kohta ning integreerides süstemaatiliselt meie aruteludesse tulevikusuundade mõtme. Komitee töö tulevikku suunatud perspektiivi väljatöötamine võimaldaks ka paremat positsiooni otsustusprotsessis ja pakuks välja uued prioriteedid tulevasele komisjonile.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- **tugevdada komitee suhteid mõttekodadega, kaasates nad valitud arvamuste ettevalmistamisse;**
- **vaadata läbi arvamuste metoodika ning kasutada ettevalmistavaid ja omaalgatuslikke arvamusi, et asjakohaselt diagnoosida pikaajalisi probleeme.**
- **nõuda komitee iga-aastast mõttekodade tippkohtumise korraldamist;**
- **rakendada oma arvamustes süstemaatiliselt tulevikusuundade analüüsi;**
- **kasutada ära ja edendada ELi sinise kokkuleppe üleskutse raames tehtud tööd, mis on komisjoni uute prioriteetide ja võimaliku ELi kodanikualgatuse prioriteet.**

Alates Euroopa Liidu toimimise lepingutest ja meie komitee loomisest on komitee roll ning volitused suurenenud. Tulevikku vaadates ja pärast Euroopa tuleviku konverentsi on uus konventsioon meie aluslepingute läbivaatamiseks lähemal kui kunagi varem. Soovin, et komitee oleks valmis täielikult täitma oma rolli selles eelseisvas protsessis.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastvalitud presidendina kavatsen:

- **algatada põhjaliku analüüsi komitee ja kodanikuühiskonna kaasamise kohta varasematesse aluslepinguläbirääkimistesse ning uurida komitee võimalikku tulevast rolli, luues parimate tavade kogumi ja töötades välja teostatava ettepaneku komitee rolli suurendamiseks eesmärgiga anda komiteele suurem tähtsus ning suurendada selle mõjuvõimu ja nähtavust, sealhulgas vajaduse korral konkreetsed soovitused aluslepingu muutmiseks.**

EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEE PRESIDENT OLIVER RÖPKE

ELi sotsiaalmeetmete kava edendamine ja jätkusuutliku konkurentsivõime tagamine 21. sajandil

Praegune eesistujariik asub ametisse ajal, mida iseloomustavad mitmetahulise kriisi sotsiaalsed, geopoliitilised ja majanduslikud tagajärjed: COVID-19 pandeemia tagajärjed; Venemaa jätkuv sõjaline agressioon Ukraina ja naaberriikide vastu, mis ohustab demokraatia ja vabaduse väärtusi; elukalliduse kriis ja hiljutine ülemaailmse panganduse ebastabiilsus. Samal ajal pühendus EL koos oma rahvusvaheliste partneritega kliimaeesmärkidele, mis vajavad kiireid ning järjepidevaid meetmeid, et vältida kollektiivseid ebaõnnestumisi, mida me ei saa endale lubada: rohe- ja digipööre on veel saavutamata. Mitmed kriisid võivad pärssida ELi vastupanuvõimet, süvendades sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust ning tuues kaasa populismi ja enesekeskse natsionalismi kasvu.

Euroopa Liit peab rohkem kui kunagi varem tegema strateegilisi otsuseid, et saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärgid ja Euroopa rohelises kokkuleppes seatud eesmärgid, et tugevdada Euroopa vastupanuvõimet ja saavutada avatud strateegiline autonoomia rahvusvahelisel reeglitel põhinevas maailmas.

Kaalul on Euroopa tulevik ning eelkõige Euroopa Liidu roll oma kodanike rahu, ühiste väärtuste ja heaolu tagamisel. Organiseeritud kodanikuühiskonnal on oluline roll tänapäeva peamiste prioriteetide edendamisel. ELi vastupanuvõime tugevdamiseks on vaja samaaegselt edendada ELi poliitika sotsiaalset kestlikkust, majanduse jätkusuutlikkust ja keskkonnasäästlikkust.

Komitee järgib poliitiliste prioriteetide programmi, mille eesmärk on luua vastupanuvõimelisem EL, viies kiiresti ellu Euroopa rohelise kokkuleppe, sotsiaalse kokkuleppe ja kestliku arengu eesmärgid, et juhtida kaksiküleminekut.

ELi sotsiaalmeetmete kava edasiarendamine

Mitmed ELi ees seisvad kriisid on toonud esile vajaduse kaitsta kodanike heaolu ja soodustada sotsiaalset kaasatust. Lisaks mõjutab rohe- ja digipöördega kaasnev ühiskonna ümberkujundamine eurooplaste elu-, tarbimis- ja tööviise.

30 aastat pärast ühtse turu loomist peab komitee keskenduma ülespoole suunatud sotsiaalsele ja majanduslikule lähenemisele, mis ei jäta kedagi kõrvale. Õiglane ja inimkeskne lähenemisviis kindlustab sotsiaalsed õigused, tagab inimväärsed tööturutingimused ning võitleb vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu. Sellega seoses peab komitee toetama rohelise ja sotsiaalse kokkuleppe rakendamist, kestliku arengu eesmärgi ning Euroopa sotsiaalõiguste sammast.

Arvestades digi- ja rohepöörde märkimisväärt mõju töökohtadele ja tööhõivele, peab komitee toetama töötajate kaitset ja kestlikke töötingimusi, et tagada kõigile töötajatele sotsiaalne lähenemine ja võrdsed tingimused. Seetõttu peab komitee jätkama oma toetustegevust järgmisele: kollektiivlääbirääkimiste, sotsiaaldialoogi ja töötajate kaasamise, sealhulgas demokraatia edendamine töö-; palkade ja töötingimuste ülespoole suunatud lähenemine kogu Euroopas; võitlus ebakindla töö vastu ning töökohtade ja sissetulekute kaitse meetmete abil, mis käsitlevad elukalliduse kriisi sotsiaalset mõõdet.

Õiglase ülemineku tagamiseks on väga olulised töötajate oskuste ja asjatundlikkuse arendamine, et luua uusi võimalusi ning kohaneda digiajastuga, eelkõige Euroopa oskusteaasta kontekstis. Kuna kaksiküleminek mõjutab ka töötajate elamisi, on hädavajalik parandada töötajate põhiõiguste ja tööõiguste kaitset ning tulla toime tehniliste ja muude muutustega töökohal, kaasates ka sotsiaalpartnereid.

Töötajate kaitsmine tähendab ka sotsiaalselt ebavõrdses olukorras olevate rohkem haavatavate töötajate kaitsmist. Igasuguse diskrimineerimisega tegelemine tööturul peab jääma prioriteediks, et tagada võrdne kohtlemine ja võrdsed võimalused. Erilist tähelepanu tuleks pöörata struktuurimeetmete väljatöötamisele, et tagada sooline võrdõiguslikkus töökohal.

Mitmekordsete kriiside tagajärjel mõjutavad inflatsioon ja energiahindade tõus kõiki, eriti haavatavaid kodanikke, põllumajandussektorit ning maapiirkondi. Vaesus ja kodutus suurenevad. Sellega seoses peab komitee tegema tööd selle nimel, et tagada kõigile puhas ja taskukohane energia ning võrdne juurdepääs energiale kui põhiõigusele. Komitee energiavaldkonna poliitiliste prioriteetide keskmes peavad olema energiaostuvõimetuse vastu võitlemise meetmed ja tarbijate mõjuvõimu suurendamine energiasüsteemi ümberkujundamisel. Komitee peab käsitlema ka kodutuse küsimust ning toetama kestlikku ja kaasavat eluasemepoliitikat.

Viimastel aastatel on erinevatest kriisidest tingitud muutused suurendanud survet kodanikele, mis mõnikord mõjutab nende vaimset heaolu. Kuna vaimse tervise probleemid on ELis tõusuteel, peab komitee toetama terviklikku lähenemisviisi nende probleemide lahendamiseks ning tegema ettepanekuid konkreetsete meetmete kohta, et olukorda parandada.

Jätkusuutliku konkurentsivõime tagamine 21. sajandil

ELi majandus keskendub inflatsiooni vähendamisele ja finantsstabiilsuse kaitsmisele, kaitstes samal ajal majanduskasvu ja sotsiaalset sidusust. 2050. aasta kliimaneutraalsuse eesmärk sunnib ELi tööstust kiiresti kohanema kliimaneutraalsete tehnoloogiatega ning kiirendab nõudlust kriitilise tähtsusega toorainete järele. Samuti toob digiüleminek kaasa uusi tehnoloogiaid, mis võivad muuta meie töömeetodeid. Koos käimasoleva kaubanduse piirkondadeks jaotamise protsessiga mõjutavad need arengud ELi tööstuse konkurentsivõimet ja siseturgu.

Euroopa majanduskasvu mudeli kaitsmiseks on vaja pikaajalist strateegiat, mis põhineb jätkusuutlikul konkurentsivõimel, avatud strateegilisel autonoomial ja ausal konkurentsil. Selle ettevõtmise peamine alustala on ühtne turg. Oma 30. aastapäeval on ühtne turg endiselt puudulik. Komitee kutsub üles tegema täiendavaid jõupingutusi, et luua igas suuruses ELi ettevõtetele (sh VKEdele) soodne keskkond innovatsiooniks, investeerimiseks ja kasvuks. Komitee toetab tugevat ühtset turgu kui ELi ettevõtjate jõukuse ja ELi kodanike heaolu allikat. Samuti peame tagama, et meie tööstus sobib digi- ja rohepöördeks, et saavutada eesmärk olla 2050. aastaks kliimaneutraalne maailmajagu. Hiljutine geopoliitiline areng pärast Venemaa jätkuvat agressioonisõda Ukraina vastu on selgelt näidanud, et peame vähendama oma strateegilist sõltuvust, eelkõige kriitilise tähtsusega toorainetest, energiavarustusest ja toiduainetega varustamisest, jäädes samal ajal ülemaailmselt konkurentsivõimeliseks. Komitee on veendunud, et vastupanuvõimeline ELi tööstuspoliitika peab tuginema puhtale tehnoloogiale ja ringmajandusega seotud lahendustele, inimkesksele ning kaasavale digiüleminekule, samuti kestlikule lähenemisviisile seoses energiajulgeolekuga ja avatud strateegilisele autonoomiale rahvusvahelises kaubanduses.

Majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamine on väga oluline vastupanuvõimelisema ja kestlikuma ELi majanduse loomiseks. Lihtsam, läbipaistvam ja tõhusam raamistik, mis hõlmab suuremat riiklikku vastutust ning paremat täitmise tagamist, aitab luua tuleviku rohe-, digi- ja vastupanuvõimelise majanduse, edendades kaasavat majanduskasvu, tagades samas riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kõigis liikmesriikides. See koos tugevdatud pangandus- ja kapitaliturgude liiduga aitab suurendada euroala finantsstabiilsust. Komitee jätkab panustamist Euroopa poolaasta tsükklisse ning toetab kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu väljakujundamist, mis on peamine vahe-eesmärk kestliku ning kaasava majanduse taastumise tagamisel.

Komitee on veendunud, et EL jääb jõukuse allikaks ja annab oma panuse selle jaoks, kuidas neid probleeme lahendada, propageerides samal ajal sotsiaaldialoogi, õiglast töötasu ja kollektiivlääbirääkimiste süsteeme, mis on Euroopa sotsiaalõiguste samba ja Euroopa sotsiaalse mudeli olulised alustalad.

VALITUD POLIITILISED PRIORITEEDID SEKRETARIAADILT SAADUD TEABE PÕHJAL

Kestliku arengu eesmärkide kiirem saavutamine

Meie ees seisvad mitmesugused ja omavahel seotud ülemaailmsed kriisid seavad suurde ohtu kestliku arengu eesmärkide saavutamise 2030. aastaks. Kestliku arengu eesmärgid jäävad meie juhiks ja suunanäitajaks ainsa üldise visioonina rahust, sotsiaal-majanduslikust jõukusest ning keskkonnasäästlikkusest. Suutmatuse rakendada kestliku arengu eesmärkide põhimõtteid, nagu sotsiaalne kaasatus, puhas energia, üldine juurdepääs avalikele teenustele ning vastutustundlik tarbimine ja tootmine, põhjustab veelgi rohkem kriise ja geopoliitilist rivaalitamist.

Komiteel on oluline roll kestliku arengu eesmärkide rakendamise edendamisel, nagu näitab hiljutine panus ELi vabatahtlikku ülevaatesse, mida esitletakse 2023. aasta suvel New Yorgis toimuval kestliku arengu kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil.

Komitee erilist tähelepanu väärivad mitmed konkreetsed küsimused: vajadus kestliku arengu eesmärke käsitleva tervikliku ELi strateegia järele, et tagada poliitikavaldkondade sidusus; vajadus kodanikuühiskonna struktureerituma kaasamise järele protsessi, kus komitee võiks pakkuda kodanikuühiskonnale sobivat tegutsemisruumi poliitikakujundajatega suhtlemiseks; ning keskendumine kestlikkuse sotsiaalsele mõõtmele, sest üleminek on edukas ainult siis, kui see põhineb laiapõhjalisel toetusel, õiglasel üleminekul ja ühiskonna kõigi osade aktiivsel osalemisel.

Noorte kaasamine kliima ja kestlikkuse valdkonnas

Kliima ja kestliku arengu poliitikavaldkondade ja rakendusmehhanismide põlvkondadevaheline olemus peab kajastuma noorte tugevas sisulises kaasatuses ELi otsustusprotsesside kõikidesse etappidesse alates seadusandlike ettepanekute ja algatuste koostamisest kuni rakendamise, seire ja järelmeetmeteni. Kestliku arengu eesmärkide elluviimine Euroopa roheline kokkuleppe kaudu eeldab uut lähenemisviisi kaasavamale mitut sidusrühma hõlmavamale juhtimismudelile, mis asetaks noored kaasamisprotsessi keskmesse ja läheks kaugemale sihtotstarbelistest kohtumistest ja pelgalt konsulteerimisest.

Komitee jätkab jõupingutusi, et kaasata noorte hääl oma töösse, ning kutsub teisi institutsioone üles kaasama noori struktuursemalt ja sisukamalt. Eelkõige teeb komitee järgmist: jätkab noorte kliima ja kestlikkuse ümarlaudade korraldamist ning kaasab noorte delegaadi Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee delegatsiooni ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi koosolekutele; rakendab ELi noortetesti, et töötada välja sidus lähenemisviis noorte kaasamisele komitees ja uurib muid kauguleulatuvaid ideid noorte kaasamiseks, viies ellu komitee resolutsiooni „Euroopa noorteaasta pikaajaline pärand: noorte süvalaiendamine ja nende mõjuvõimu suurendamine“.

Ringmajandus

Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm on väga edukas näide sellest, kuidas edendada ringmajandust Euroopas ja mujal. Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvorm toetab ettevõtjaid, kodanikuühiskonna organisatsioone ja avaliku sektori asutusi ringmajandusele ülemineku kiirendamisel kogu Euroopas, edendades dialoogi, jagades teadmisi ja oskusteavet ning vahetades häid tavasid veebisaidi kaudu.

Komitee tugineb Euroopa ringmajanduse sidusrühmade platvormi peamiste teavitustegevuste edule, nagu ELi ringmajanduse teemalised kõnelused kõrgetasemeliste arvamuste vahetamiseks praegustel ringmajanduse teemadel ja selle iga-aastane konverents. Ringmajandusega seotud kaalutlustega tuleb arvestada ka muudes poliitikavaldkondades, sealhulgas näiteks kestlikud toidusüsteemid ja maaelu areng.

Euroopa tööstuse roheüleminek

Eesmärk vähendada ELi kasvuhooonegaaside heitkoguseid 55 % võrra enne 2030. aastat on keerukas ja selleks on vaja selget tegevuskava, mis tagab õiglase ülemineku järgmistel aastakümnetel. Kõik tööstussektorid peavad läbima põhjalikud muutused. Energiasüsteemi ümberkujundamise ja kliimapöörde edukuse põhitingimus on see, et ELi kodanikud võtavad selle omaks, mistõttu tuleb tagada kvaliteetsete töökohtade ja taskukohaste toodete kättesaadavus.

ELi sinine kokkulepe lisab komisjoni esitatud rohelise kokkuleppe tegevuskavale uue mõõtme. Komitee, kes kutsub ELi institutsioone üles toetama seda uut terviklikku ELi veepoliitikat, peab jälgima selle rakendamist kogu järgmise komisjoni ametiaja jooksul.

Erlist tähelepanu väärivad mitmed konkreetsed küsimused, eelkõige: vajadus ELi sinise kokkuleppe järele. Komitee jätkab selle valdkondadevahelise teema järelmeetmete üldise koordineerimise tagamist; vajadus toetada tööstusharude, eelkõige ressursimahukate tööstusharude keskkonnasäästlikumaks muutmist ning puhta tehnoloogia, sealhulgas veetõhusate tehnoloogiate kasutuselevõttu; ning vajadus osaleda ELi poliitilistes aruteludes energia- ja kliimapöörde sotsiaalsete aspektide üle, kasutades komitee eksperditeadmisi, et teha kindlaks probleemid ja pakkuda lahendusi ELi kodanikele õiglase lahenduse leidmiseks tööhõive ning taskukohaste toodete, energia ja teenuste osas kõigile.

Ulatuslikud jõupingutused Euroopa tööstuse digiüleminekuks

Digiüleminek avab uusi stsenaariume ELi tööstusele ja teenustele tervikuna ning toob kaasa uut liiki ülesandeid, näiteks selliste toetusvahendite väljatöötamine, millega tagatakse, et ELi suur- ja väiketööstusel on nende uute tehnoloogiate omandamisel võrdsed võimalused. Samuti nõuab see põhjalikku keskendumist tulevastele töökohtadele tööstussektoris, et selle protsessi kaudu meie tööstuses ja ühiskonnas esilekerkivate muutuste vältimise asemel neid muutusi juhtida, ja et soodustada õiglast üleminekut ning neile muutustele inimkeskset lähenemisviisi.

Komisjoni ülesanne on järgmine: toetada uute tehnoloogiasektorite (nt metaversum) arendamist kooskõlas Euroopa standarditega ning tehisintellekti mõju eri tööstussektoritele; jätkata osalemist peamistes ja servatehnoloogiates, sealhulgas sellistes valdkondades nagu robootika ja droonid; taotleda osalemist kõrvaltegevustes, mis toetavad ELi üldist tööstuse konkurentsivõimet, sealhulgas osalemist tööstusliitudes, kus käsitletakse digitaliseerimisteemasid Euroopa tooraineliidus osalemise mudeli alusel; ning toetada kodanikuühiskonna struktureeritumat kaasamist protsessi, kuna üleminek on edukas ainult siis, kui see põhineb laiapõhjalisel toetusel, õiglasel üleminekul ja ühiskonna kõigi osade aktiivsel osalemisel.

Ülemaailmse konkurentsivõime ja ELi tööstuse avatud strateegilise autonoomia suurendamine

ELi tööstuse üldise konkurentsivõime tagamine on olnud juba mitu aastat komisjoni tööstuspoliitika peamine eesmärk. Lisaks sisemisele mõõtmele avaldavad ELi tööstuse konkurentsivõimele kindlasti suurt mõju ka paljud välise mõõtmega seotud küsimused. Ilmsemaks on muutunud vajadus avatud strateegilise autonoomia järele. Samuti tuleb käsitleda küsimust, kuidas kasutada avaliku sektori vahendeid ja riigiabi, et toetada tööstust mittemoonutaval viisil, ning selliste vahendite kasutamise ja eraldamise kriteeriume. Selleks keskendub komitee strateegilistele väärtusahelatele.

Komitee ülesanded on järgmised: töö kriitilise tähtsusega tooraineid käsitleva ELi tervikliku strateegiaga ning jätkata osalemist Euroopa tooraineliidus; toetada strateegiliste sektorite, näiteks kaitse-, kosmose- ja kiipide suuremat avatud autonoomiat; aidata ümber mõelda, kuidas ettevõtjad kaitsta end andmetega seotud rikkumiste, küberrünakute ja digitaalse spionaaži eest.

Vastupanuvõimelise ELi majanduse reformid

Praegune majanduskeskkond tekitab probleeme majanduspoliitika rakendamisel, mille eesmärk on samaaegselt vähendada inflatsiooni ning tagada majanduskasv, tööhõive ja riigi rahanduse kestlikkus keskpikas ja pikas perspektiivis. Komitee esitab soovitusel, mis aitavad poliitikakujundajatel töötada välja poliitikameetmeid, mille eesmärk on tagada kestlik ja kaasav taastumine ning ehitada üles vastupanuvõimeline ELi majandus, tegeledes samal ajal rohe- ja digipöördega.

Komitee jätkab kaks korda aastas soovitusel esitamist Euroopa Komisjoni soovitusel kohta euroala majanduspoliitika ja iga-aastase kestliku majanduskasvu analüüsi kohta, et anda õigeaegne ning ajakohane poliitiline panus majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta tsükli raames.

Komitee esitab ka täiendavaid soovitusi ELi majanduse juhtimise raamistiku läbivaatamiseks, kuna on vaja tugevat eelarve- ja struktuuripoliitika koordineerimist ning tõhusat majandus- ja eelarvejärelvalvet.

Samuti esitab komisjon ettepanekud konsulteerimis- ja koordineerimismenetluste reformimiseks Euroopa poolaasta raames, et muuta protsessid lihtsamaks, demokraatlikumaks ja läbipaistvamaks. Oma sihtotstarbelise ajutise töörühma „Euroopa poolaasta“ kaudu jätkab komitee jõupingutusi, et pidada ELi organiseeritud kodanikuühiskonnaga ulatuslikke konsultatsioone, eesmärgiga jälgida riiklike kavade rakendamist taaste- ja vastupidavusrahastu raames ning tagada kodanikuühiskonna kaasamine nii ELi kui ka riiklikul tasandil.

Kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu loomise lõpuleviimine

ELi finantsturud peavad olema integreeritud ja stabiilsed, et toetada Euroopa majanduse taastumist ning suunata EL taas kliimaneutraalsele ja üha digitaalsemale majandusele üleminekule, mida iseloomustab kestlik ja kaasav majanduskasv. Majanduse taastumine sõltub olulisel määral Euroopa finantsturgude suutlikkusest tagada piisav likviidsus ja parem riskide jaotus. On hädavajalik võtta otsustavaid meetmeid, et arendada välja tõhus ja integreeritud kapitaliturgude liit ning täieõiguslik pangandusliit, mis hõlmab kõiki liikmesriike ning on suunatud edasisele ühtlustamisele ja piiriüleste takistuste kõrvaldamisele, tagades samal ajal usaldusväärse reguleerimise ja järelvalvet. Euroopa Komisjonilt oodatakse kapitaliturgude liidu tegevuskava rakendamise jätkamist. Pangandusjärelvalvet, ülelaenamise, kriisilahenduse ning hoiuste tagamise skeemide praeguse raamistiku läbivaatamine on äärmiselt oluline.

Ametiaja järgmisel poolel teeb komitee järgmist: töö peamiste poliitikavaldkondadega, nagu pankade kriisijuhtimine ja hoiuste tagamise skeem; annab panuse kestlikku rahastamist käsitlevasse arutellu; korraldab nendel olulistel teemadel avalikke kuulamisi; seab eesmärgiks suurendada komitee raportööride osalemist Euroopa Parlamendi majandus- ja rahanduskomisjoni koosolekutel ja aruteludel; ning arendab tihedamaid kontakte nõukogu eesistujariigi alalise esindusega ELi juures, et edendada komitee liikmete aktiivsemat osalemist olulistel üritustel, nagu EUROFI kõrgetasemeline seminar ja lõppfoorum.

Tulevikuprobleemidega toimetulekuks sobiv mitmeaastane finantsraamistik, sealhulgas tugev ühtekuuluvuspoliitika

Komitee on korduvalt nõudnud, et mitmeaastane finantsraamistik oleks suunatud töökohtade loomisele, majanduskasvule ja konkurentsivõimele, ning on nõudnud tugevat ELi eelarvet, millele on eraldatud piisavad rahalised vahendid liidu eesmärkide saavutamiseks. Komitee jätkab arutelu selle üle, kuidas saaks ELi eelarvet rohkem rahastada tõelistest omavahenditest.

Ühtekuuluvuspoliitikal peab olema oluline ja keskne roll kestliku majanduskasvu tasakaalustatud taastumise tagamisel, lähenemise soodustamisel, sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemisel ja selle tagamisel, et kedagi ei jäetaks kõrvale. Komitee rõhutab jätkuvalt, et ühtekuuluvus peaks aitama edendada kokkulepitud poliitikameetmeid, mis käsitlevad piirkondades digiüleminekut, teenuste kättesaadavust, taasindustrialiseerimist, VKESid ja lairibaühenduse teenuseid.

Komitee ülesanded on järgmised: koostada aramus mitmeaastase finantsraamistiku vahetähtsuse kohta; teha komisjoni taotlusel komisjonile ettepanekuid ELi eelarve uute omavahendite kohta; koostada aramus ühtekuuluvuspoliitika tuleviku kohta pärast 2027. aastat; jätkata ettepanekute tegemist ühtekuuluvuspoliitika kohta, mis vastab ELi kodanike tegelikele vajadustele ja vastab ELi piirkondade lähenemise pikaajalistele eesmärkidele; ning koostada aramus hõredalt asustatud piirkondade, ELi saarte ja mägipiirkondade kohta, et rõhutada, et kõigil ELi piirkondadel peab olema tasakaalustatud majanduskasv ja areng.

Majanduslik ja sotsiaalne taastumine pandeemia ja Venemaa agressioonisõja mõjust Ukraina vastu ning sellest tulenev energiahindade ja elukalliduse tõus

Komitee on järjekindlalt toetanud ülespoole suunatud lähenemist ja tõhusamat sotsiaalpoliitikat nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine kinnitab uuesti pühendumust Euroopa sotsiaalsele mudelile.

Jätkuvalt olulised küsimused, millega tuleb tegeleda on järgmised: käimasolev rohe- ja digipööre, uued töövormid, kollektiivsete õiguste kaitse, mõju töötingimustele, võitlus suure tööpuuduse, ebakindla töö ja vaesuse vastu, Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine ning kaasamine, võrdsus kõigis selle tahkudes ja oskustes.

Tehisintellekti hiljutised arengud võivad põhjalikult muuta vajadust kõrge kvalifikatsiooniga töötajate järele ning häirida majandus- ja tootmisprotsesse.

Ametiaja järgmisel poolel keskendub komitee järgmisele: Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamine, töötingimused, uued töövormid ning mõju noorte ja naiste tööhõivele, hoolekandesüsteemidele (hooldus ja võrdõiguslikkus kõigis selle tahkudes, sealhulgas sissetulekute võrdsus); tehisintellekti mõju tööturule ja tööhõivele; ning noorte süvalaiendamise/ELi noortetesti rakendamine.

Põhiõigused ja õigusriik

Jätkuvalt rünnatakse põhiõiguseid ja -väärtuseid ning õigusriigi põhimõtteid paljudes riikides, kus populistlikud liikumised kasvavad ning demokraatia taandub.

Tehisintellekt võib oluliselt suurendada sihipärast desinformatsiooni, asendada kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid väga erinevates funktsioonides, ning seda võidakse kasutada survestatamiseks ja kontrollimiseks.

Komitee toetab kindlalt Euroopa Komisjoni demokraatia kaitse paketi rakendamist ja keskendub tehisintellekti kasutuselevõtmisel põhiõigustele.

Ränne

Rännet soodustavad jätkuvalt konfliktid, kliimamuutused ja majanduslik ebavõrdsus. Komitee keskendub rände haldamisele, mis on kooskõlas ELi ja rahvusvahelisest õigusest tulenevate kohustustega ning võtab arvesse ELi demograafilist arengut ja majanduslikke vajadusi.

Turvaline ja stabiilne naabruskond

Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ei ole mitte ainult ohuks Euroopa Liidu aluseks olevatele väärtustele, vaid ka lõplik tõend selle kohta, et reeglitel põhinev maailmakord on ohus ja et me oleme jõudnud ebastabiilsemasse geopoliitilisse etappi, mida me peame ühiselt juhtima.

Meie vahetu lähedus peaks jääma meie prioriteediks. Idapartnerlus on viimastel aastatel sattunud tugeva surve all, esiteks Valgevene otsusega peatada oma osalemine ja seejärel Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu. Samal ajal kui Valgevene on endiselt nende raudse rusika all, kes on tema demokraatia lämmatanud, võitleb Ukraina oma vabaduse eest ning Moldova jätkab Venemaa pidevast survest hoolimata oma liikumist Euroopa suunas.

Ametiaja järgmisel poolel töötab komitee selle nimel, et veelgi tugevdada ja edendada ELi-Ukraina, ELi-Moldova ning ELi-Gruusia kodanikuühiskonna platvormide tööd, mis on loodud nende riikidega sõlmitud assotsieerimislepingute alusel. Nende platvormide korrapärane töö ja kohtumised on olulised, et juhtida neid riike teel Euroopa integratsiooni suunas. Samuti säilitatakse pidevad sidemed Armeenia kodanikuühiskonnaga spetsiaalse kodanikuühiskonna platvormi kaudu.

Komitee jätkab režiimi tohutu surve all olevat sõltumatut kodanikuühiskonna toetamist Valgevenes ja väljaspool Valgevenet. Jälgime ka kodanikuühiskonna arenguid Aserbaidžaanis ning nõuame tõelist kodanikuühiskonna ja sotsiaaldialoogi.

Lääne-Balkani riigid on liikmelisust oodanud juba aastaid. Nende kodanikuühiskond teeb komiteega pidevalt koostööd ning julgustab pidevalt parandama nende vastavusse viimist Euroopa õiguse ja väärtustega, et lõpuks aidata neil olla osa Euroopa perekonnast, seda ka piirkonna rahu ja stabiilsuse huvides.

Dialoogi tuleb jätkata Vahemere piirkonna riikidega, kellest paljud on tundlikus poliitilises olukorras ning seisavad silmitsi tohutute ühiskondlike ja majanduslike probleemidega. Komitee Euromedi tippkohtumisel jätkatakse piirkonna sisulise sotsiaaldialoogi edendamist ning keskendutakse ühistele prioriteetidele, nagu kliimamuutustega kohanemine, energeiavarustuskindlus ja rändevoogude tõhus juhtimine.

Koostöö partneritega inimõigusi austavate õiglase ühiskondade nimel

Täna näeme, et ebavõrdsus maailmas kasvab. COVID-19 pandeemia on olukorda halvendanud, kustutades aastatepikkused edusammud, ning Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu on juhtinud tähelepanu muudele kriitilistele probleemidele. Rahvusvaheline üldsus peab jätkama jõupingutusi ebavõrdsuse vähendamiseks ning kinnitama, et ta järgib mitmepoolsetel reeglitel põhinevat korda ja universaalseid inimõigusi. 2023. aasta on selleks õige aeg: 2023. aastal tähistatakse 1948. aasta inimõiguste ülddeklaratsiooni seitsmekümne viendat aastapäeva. 2023. aasta on ka kestliku arengu eesmärkide vahe-eesmärk, mil viiakse läbi tulemuslikkuse hindamine.

Komitee panustab nendesse jõupingutustesse järgmiselt: koostöö AKV ja Ladina-Ameerika riikide kodanikuühiskonnaga, et edendada põhikohustusi seoses kestliku arengu eesmärkidega ja ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooniga, sealhulgas töö- ja soolised põhiõigused; jälgib, kuidas ELi algatuse „Global Gateway“ kohaste projektide rakendamine aitab kaasa nende eesmärkide saavutamisele; arutab sihtotstarbeliste arvamuste ja tegevuste kaudu ELi kliimadiplomaatia tugevdamist, desinformatsiooni ja välismõju vastu võitlemist ning panust, mida kodanikuühiskond võib anda mitmepoolsuse ja reeglitel põhineva korra peamiste rahvusvaheliste põhimõtete tugevdamisse kiiresti muutuvast maailmas.

Kõigi jaoks kasuliku kestliku kaubanduse edendamine

Kaubanduslepingute üle läbirääkimiste pidamise, nende rakendamise ja täitmise jälgimine kodanikuühiskonna poolt on keske tähtsusega ELi konkurentsivõime säilitamisel ja vastupanuvõime tugevdamisel kriisi ajal.

Komitee teeb järgmist: jätkab haldus- ja poliitilise toe pakkumist ELi kaubanduslepingutega loodud sisenõuanderühmadele; tagab, et ELis ja partnerriikides tegeldakse tõhusalt keskkonna- ja töötajate õiguste mis tahes puudustega; edendab kaubanduse jätkusuutlikkust ELi tasandil ja Maailma Kaubandusorganisatsioonis, korraldades teise kaubanduse ja säästva arengu kodanikuühiskonna foorumi.

Uuringud ja poliitika hinnangud: kuidas muuta komitee nõuandetegevus tõenduspõhisemaks?

Permakriis, polükriis: uued sõnad on mõeldud selleks, et kirjeldada dramaatilist olukorda ja sündmusi, mis häirivad tõsiselt meie ühiskonda ja mõjutavad seda.

See on toonud esile ELi haavatavuse ja valmisoleku puudumise lahendamaks püsivas kriisis oleva maailma probleeme ning sunnib meid tungivalt asjakohaselt tegutsema ja reageerima. Siiski ei saa lahendus olla katse püüda pidevalt kriisile järele jõuda ja leevendada seda lühiajaliste meetmetega siis, kui see meid tabab. EL peab kriise ette nägema enne nende toimumist ja püüdma neid võimaluse korral vältida. Selleks peame tulevikku uurima, prognoosima ja isegi püüdma seda kujundada.

Komitee on tänu oma liikmete ja võrgustike teadmistele täiesti sobiv selleks, et anda oma panus sellesse ELi protsessi, muutes ELi tulevikusuundi käsitleva analüüsi tõhusamaks ja kaasavamaks protsessiks.

Selleks peab komiteel olema üha suurem mõju ja panus ELi tulevikusuundade analüüsi tegevusse, eelkõige arendades oma rolli ELi tulevikusuundade strateegilise analüüsi tegevuskavas ja täpsemalt iga-aastase tulevikusuundikäsitleva aruande koostamisel, millele omakorda toetub kõne olukorrast Euroopa Liidus. Seega täidab komitee sidusrühmade, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonide, mõttekodade ja ekspertide seisukohtade kiirendamise, kogumise ja edastamise kaudu oma rolli kodanikuühiskonna esindajana ning tagab tõelise ELi osaluspõhise tulevikuanalüüsi.

Komitee arendab edasi koostööd teiste ELi institutsioonidega nii kahepoolsete suhete kaudu kui ka ELi institutsioonidevahelise võrgustiku ESPAS raames.

Oma potentsiaali täielikuks ärakasutamiseks jätkab komitee liikmete ja töötajate teadlikkuse suurendamist tulevikusuundi käsitleva lähenemisviisi tähtsusest meie töös ning suurendab nende võimekust korrapäraste koolituste, seminaride ja konverentside korraldamise ning välistel tulevikusuundikäsitlevatel üritustel osalemise kaudu.

ELi õigusaktid ja poliitikakujundamine peavad olema tõenduspõhised, et paremini hinnata ja arvesse võtta seda, mis on toimunud ja mis ei ole toimunud, mida tuleb muuta ja parandada ning mida meie ühiskond, meie kodanikud ja Euroopa tegelikult vajavad, et tulla toime tohutute probleemidega, millega nad silmitsi seisavad.

Komitee talitused kasutavad iga-aastast uuringute programmi üha enam poliitiliste prioriteetide toetamiseks või rakendamiseks, peamiselt tellides väliseksperthe organiseeritud kodanikuühiskonnale muret tekitavate päevakajaliste küsimuste uurimiseks, pakkudes seega kasvavat tõendusbaasi meie õigusloomealaseks tööks.

Uuringute programmi keskpiika perioodi eesmärk on läbi viia rohkem tulevikku suunatud ja kaasavaid hindamisi, mida võiks üle vaadata, et arendada ja laiendada prognoosimisvõimet.

Komitee arendab edasi oma panust parema õigusloome tegevuskavasse, lisades järelhindamise kaudu kodanikuühiskonna vaatenurga lisaväärtuse ELi õigusloomepoliitika tsükli hindamisetapis, ning muudab komitee nõuandetegevuse tõenduspõhisemaks.

Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine ja kliimanetraalsusele kiire ülemineku toetamine

Euroopa tööstuse konkurentsivõime jääb lähiaastatel oluliseks teemaks. Hiljutised algatused, mille eesmärk on toetada riikide tööstust maailma eri osades, on tekitanud ELis palju muret. EL peab reageerima, kuid samal ajal kaitsma oma ühtse turu terviklikkust. Tööstuse konkurentsivõimet ei saa aga tänapäeval näha ilma selle keskkonahoidlikkuse aspektita. Seetõttu ei ole ELi eesmärk enam mitte ainult säilitada konkurentsivõimeline tööstusbaas, vaid ka rahastada üleminekut kestlikule tööstusele, saavutada 2050. aastaks süsinikuneutraalsus, vähendada Euroopa tööstuse CO2 heidet ja tagada juurdepääs taskukohasele fossiilkütusevabale energiale.

Lisaks on oluline arvestada selles võrrandis ka töötajate huve. Üleminekul vähese CO2 heitega majandusele on tõenäoliselt märkimisväärne mõju töökohtadele ja tööhoiuvõimalustele, eelkõige tööstusharudes, mis sõltuvad suurel määral fossiilkütustest. Samal ajal võib seda näha ka võimalusena luua töökohti uutes tööstusökosüsteemides ning keskenduda erioskustele, mis tuleb luua liikmesriikide ja piirkondlikul tasandil.

Komitee jätkab tööd roheline kokkuleppe tööstuskavaga. Komitee annab põhjaliku vastuse komisjoni algatuse erinevatele aspektidele, mis nõuavad poliitilist tähelepanu ja meetmeid. Euroopa Komisjoni, nõukogu kuue kuu tagant vahetuva eesistumise ja teiste institutsioonide üle tuleb tagada piisav järelevalve.

Komitee peab tegelema ka kasvava nõudlusega kvalifitseeritud tööjõu ja asjatundlike töötajate järele avalikus halduses, kelle ülesanne on hinnata erinevaid tööstusprojekte.

Tähelepanu pööratakse ka ELi poliitika ja strateegiate rakendamisele, määratledes paremad vahendid, et hinnata nende mõju nii majandusele kui ka ühiskonnale.

Ettevõtluse toetamine kõigis selle vormides: VKEd ja sotsiaalsed ettevõtted

Ettevõtlus kõigis selle vormides ja kõigis tegevusvaldkondades (sealhulgas turism, tööstus, platvormimajandus, sotsiaalmajandus) on oluline majanduskasvu, innovatsiooni, tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse tagamiseks. Oluline on toetada VKEde rohe- ja digipööret ning teha kindlaks takistused, millega nad ühtsele turule sisenemisel endiselt kokku puutuvad.

VKEdel on oluline roll ka rohelise kokkuleppe tööstuskavas, kuna nad moodustavad valdava enamuse ELi ettevõtjatest ning neil on potentsiaal edendada innovatsiooni ja kestlikkust.

Komiteel on institutsioonidevahelisel tasandil jätkuvalt oluline roll sotsiaalse ettevõtluse ja sotsiaalmajanduse edendamisel ning selle sektori arengu mõju jälgimisel traditsioonilistele VKEdele. Alates sotsiaalmajanduse tegevuskava vastuvõtmisest on sotsiaalsed ettevõtted muutunud vastupidava majanduse ja õiglase ülemineku saavutamisel veelgi olulisemaks.

Komitee teeb järgmist: toetab VKEde kestlikku ümberkujundamist parimate tavade kogumise ja nendest teavitamise kaudu; uurib VKEde rolli ja toetamist rohelise kokkuleppe tööstuskavas; tugevdab VKEde finantsvastupidavusvõimet ja aitab kaasa VKEdele mõeldud toetuspaketile (hilinenud maksete direktiiv); toetab sotsiaalmajanduse tegevuskava rakendamist, tehes tihedat koostööd nõukogu rotatsiooni korras vahetuvate eesistujariikidega; ning panustab komisjoni ettepanekusse, mis käsitleb nõukogu soovitud sotsiaalmajanduse raamtingimuste arendamise kohta.

Tarbijate mõjuvõimu suurendamine rohe- ja digipöördeks

Rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamiseks on vaja iga eurooplase panust. Üha enam tarbijaid teadvustab, et nad saavad oma tarbimisharjumuste kohandamisega midagi muuta. Kuigi tarbijad tahavad rohepöördele kaasa aidata, esineb sel teel takistusi.

EL peab tugevdama tarbijate õigusi ning aitama kaasa Euroopa Liidu ring-, keskkonnasäästlikule- ja rohelisele majandusele. Tarbijatel peab olema võimalik teha teadlikke otsuotsuseid ja seega aidata kaasa kestlikumale tarbimisele.

Komitee arendab edasi viljakaid töösuhteid Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendiga tarbijaküsimustes. Iga-aastase tarbijapäeva korraldamine on jätkuvalt prioriteet. See üritus annab tarbijatele ka edaspidi igal aastal hääle, et heita valgust käimasolevatele aruteludele.

Komitee osaleb ka sinise kokkuleppe arvamuste järelmeetmete protsessis ja kaalub selle teema lisamist kestliku tarbimise raamistikku.

Lisaks energiakriisile: säästva, õiglase ja strateegilise energiajulgeoleku saavutamine

Energiakriisid, mis algasid 2021. aastal ja mida süvendas Venemaa 2022. aastal alanud agressioonisõda Ukraina vastu, on sundinud kiiresti reageerima energiapoliitikale ELi ja liikmesriikide tasandil. Eelmisel aastal võeti vastu uued õigusaktid, mis käsitlevad gaasi hoiustamist, taastuvate energiaallikate edendamist, elektri hindu, alternatiivseid energiaravustuse allikaid, uusi energiataristuid ja erakorralisi maksumeetmeid.

Mitmed konkreetset poliitikavaldkonnad, mis on seotud praeguse kriisiga, väärivad jätkuvat tähelepanu, keskendudes kodanikuühiskonna organisatsioonide keskele rollile sotsiaalsete, töö- ja tsiviilhuvi edendamisel, õiglusel majandustegevuses osalejate suhtes ning rohepöörde ja sotsiaalselt õiglase ülemineku ühise eesmärgi säilitamisel: energiaostuvõimetuse vastu võitlemine; töajõu oskuste omandamine ja ümberõpe; uute energiatootmise ja -tarbimise vormide kasutusele võtmine, eelkõige kohalike energiakogukondade kaudu; ning elektriturgude reformimine, mis säilitab ELi siseturul võrdsed tingimused.

Eluasemepoliitika panus majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse

Erinevad osalejad pööravad üha enam tähelepanu eluasemele kui sotsiaalse ühtekuuluvuse ja ühise heaolu saavutamisele suunatud poliitika peamisele liikumapanevale jõule. Eluasemepoliitika käsitlemine liikmesriikides on otsustava tähtsusega, et saavutada tegelik panus mitmes valdkonnas.

Komitee uue eesistumise ajal käsitletakse järgmisi prioriteete: hindade taskukohasus inflatsiooni vastu võitlemiseks; tõhus isoleeritus energiatõhususe suurendamiseks; haavatavate inimeste juurdepääs eluasemele sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamiseks; üleminek kestlikele ehitusmaterjalidele, et aidata kaasa rohepöördele; linnade säästev areng, et hõlbustada nõuetekohast linnatransporti, saavutada territoriaalne ühtekuuluvus ja võidelda ebavõrdsuse vastu.

Transpordi keskkonnahoidlikumaks muutmine: kasutajate, kodanike ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vajaduste rahuldamine

Kõigi transpordivahendite ümberkujundamise ja keskkonnahoidlikumaks muutmise kiirendamine on rohepöörde oluline osa. Ka siin tuleb edastada transporditöötajate, tarbijate, ettevõtjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide hääl.

Eelseisval keskpikal perioodil pöörab komitee tähelepanu seadusandlike ettepanekute väljatöötamisele, mille eesmärk on: heite vähendamine; digiüleminek; alternatiivsed transpordivahendid linnalises liikumiskeskkonnas; reisijate- ja kaubaveo CO₂ heite vähendamine maismaa-, õhu- ja meretranspordis (sealhulgas isegi professionaalsed transpordivahendid, näiteks kalalaevad); ning ühtne Euroopa liikuvuse andmeruum.

**Euroopa Majandus- ja
Sotsiaalkomitee**

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Vastutav väljaandja: külastuste ja väljaannete osakond
EESC-2023-35-ET

www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/stand-democracy-speak-europe

© Euroopa Liit, 2023

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Fotode / illustratsioonide kasutamiseks või kopeerimiseks tuleb luba taotleda otse autoriõiguse valdaja(te)lt.

Cover: ©Getty Images

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

Print:
QE-04-23-432-ET-C
ISBN 978-92-830-6020-8
doi: 10.2864/635

Online:
QE-04-23-432-ET-N
ISBN 978-92-830-6035-2
doi: 10.2864/125

ET